

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

**«Чорноземи Поморянської територіальної громади
Золочівського району Львівської області»**

*43 бали
до захисту
Г.С.*

Виконав студент ГРН-31с

Пуківський Назар Ігорович

Науковий керівник: доц. Іванюк Г.С.

90 балів / А / відмінно

Склад комісії:

проф. Паньків З.П.

проф. Папіш І.Я.

доц. Наконечний Ю.І.

Львів-2023

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

«Чорноземи Поморянської територіальної громади Золочівського району Львівської області»

Виконав студент ГРН-31с

Пуківський Назар Ігорович

Науковий керівник: доц. Іванюк Г.С.

Склад комісії:

проф. Паньків З.П. _____

проф. Папіш І.Я. _____

доц. Наконечний Ю.І. _____

Львів-2023

Зміст

Вступ	3
Розділ 1. Умови ґрунтотворення території досліджень	5
1.1. Клімат.....	6
1.2. Геоморфологічні особливості.....	7
1.3. Геологічна будова та ґрунтотворні породи	8
1.4. Гідрогеологічні умови та умови зволоження ґрунтів	9
1.5. Рослинність.....	10
Розділ 2. Ґрунти території досліджень та їхнє поширення	12
Розділ 3. Властивості чорноземів території досліджень	16
Висновки	27
Список використаної літератури	28

Вступ

Поморянська територіальна громада знаходиться в Золочівському районі Львівської області в Україні. Район славиться родючими ґрунтами, сприятливими для сільськогосподарського виробництва. У Поморянській територіальній громаді землеробство та сільське господарство є важливими галузями. Фермери та селяни вирощують зернові культури, овочі, плодіві дерева та інші культури. Це допомагає забезпечувати місцеве населення харчовими продуктами та сприяє економічному розвитку регіону.

Ми досліджували ґрунти колишньої Поморянської селищної ради Золочівського району. Найродючішими ґрунтами території є чорноземи. На території Поморянської селищної ради поширені чорноземи попелясті (опідзолені). Проблемою ґрунтів цього регіону (Гологоро-Кременецька височина) є розвиток водної ерозії, адже суттєву частку займають схили різної крутизни.

У межах Поморянської селищної ради чорноземи займають площу 1335 га (41% обстежених площ селищної ради), 64% з яких зазнали різного ступеня змитості.

Об'єкт дослідження – чорноземи Поморянської селищної ради Золочівського району Львівської області.

Предмет дослідження – поширення, властивості чорноземів Поморянської ТГ.

Мета досліджень – за матеріалами дослідження попередніх років вивчити властивості чорноземів Поморянської селищної ради.

Ставилися такі завдання:

1. За літературними джерелами вивчити природні умови території Поморянської ТГ Золочівського району Львівської області, на якій сформувалися чорноземи.

2. Опрацювати карту ґрунтів території досліджень.
3. За результатами попередніх досліджень вивчити морфологічні, фізичні, фізико-хімічні властивості чорноземів території досліджень, їхнє поширення в межах Поморянської селищної ради Золочівського району Львівської області .

Розділ 1

Умови ґрунтоутворення території досліджень

За адміністративно-територіальним устроєм територія Поморянської територіальної громади входить до складу Золочівського району Львівської області. До складу громади входять смт Поморяни і 20 сіл: Жуків, Кропивна, Роздоріжне, Шпиколоси, Ремезівці, Підгір'я, Коропець, Бібщани, Нестюки, Загора, Кульби, Надільне, Торгів, Богутин, Поляни, Чижів, Махнівці, Красносільці, Сновичі, Коропчик (рис. 1.1).

Площа територіальної громади сягає 207.4 км², чисельність населення – 7469 осіб.

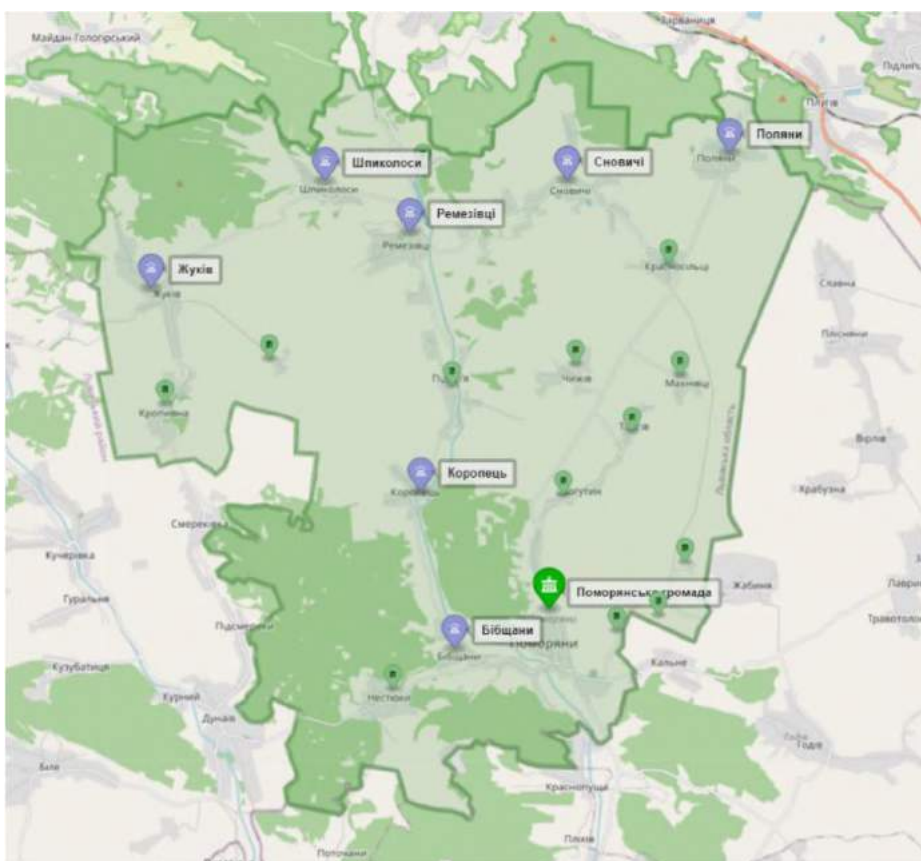

Рис. 1.1 Територія Поморянської територіальної громади Золочівського району Львівської області

1.1. Клімат

Відповідно до агрокліматичного районування України, територія досліджень належить до вологої помірно-теплої зони, підзони достатнього зволоження [10]. Клімат території помірно-континентальний з чітко вираженими сезонами року. Середньорічна величина сумарної сонячної радіації становить 95 – 100 ккал/см². Річна сума радіаційного балансу дорівнює приблизно 40 ккал/см² [7].

Середньорічна температура повітря становить 6,8–7,4°C. Найтеплішим місяцем року є липень з середніми температурами повітря від +17,6 до +18,5°C. Найнижчі температури простежують у січні (від -4,4 до -4,7°C). Амплітуда річних коливань температури – 22–23°C.

Середня максимальна температура повітря в липні становить 24,3–24,7°C, а абсолютний максимум припадає на серпень (+37– +38°C). Середня мінімальна температура січня –7,9°C; абсолютний мінімум у лютому –36°C.

Таблиця 1.1

Табл. 1.1 Середньорічні температури і середня кількість опадів за даними метеостанції м. Золочів

Місяці	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	За рік	Ампл і-туда
Температура в градусах	-4.4	-3.2	1.1	7.6	13.7	16.2	18.0	17.0	13.0	8.2	2.3	-2.0	7.3	22.3
Кількість опадів	30	28	39	53	74	106	106	84	58	47	44	36	705	

Середня багаторічна сума опадів коливається в межах від 664–705 мм у західній частині Гологоро-Кременецького горбогір'я, до 596 мм у його східній частині [1]. Найвологішими місяцями є червень та липень (кількість опадів становить відповідно 80–100 та 90–106 мм). Найменше опадів випадає у лютому – 27–28 мм. Загалом, протягом теплого періоду року (квітень–жовтень) випадає 443–528 мм опадів, а холодного (листопад–березень) – 153–177 мм. Коефіцієнт зволоження становить 1,6–1,8.

1.2. Геоморфологічні особливості

Згідно з геоморфологічним районуванням України територія досліджень розташована в межах геоморфологічного району Гологоро-Кременецької структурно-ерозійної височини, підобласті Подільської височини, області Волино-Подільської височини, провінції полігенної рівнини України [1].

Більшість учених схиляється до тектоніко-денудаційної теорії походження Гологоро-Кременецького уступу. У післятортонський час територія західного Поділля піднялась над рівнем моря. Новітні рухи в Гологоро-Кременецькій зоні (середній сармат – пізній пліоцен) створили передумови для формування Північно-Подільського уступу, приуроченого до палеогенового (передтортонського) вододілу. Водночас, палеогеновий вододіл успадкував підняття палеозойського фундаменту. Тектонічні підняття в області Південної Волині та Малого Полісся у сарматський і верхньопліоценовий час спричинили інтенсивно-регресивну ерозію рік басейнів Західного Бугу та Прип'яті. Перехоплюючи верхів'я подільських рік вони руйнували міоценові відклади Побужжя та “відсували” післяміоценовий вододіл на південь. У такий спосіб Гологоро-Кременецький уступ зафіксував передтортонський вододіл [13].

Гологоро-Кременецький кряж – це комплекс переважно денудаційних форм рельєфу, складених слабкодислокованими породами міоцену. Він простягається від гори Хом (440 м) поблизу с. Гринів на північний схід до долини р. Збитенки. Рельєф кряжа дуже складний. Він зумовлений специфікою залягання і складу порід, які визначають особливості долин та вододільних просторів.

У межах Поморянської селищної ради поширена заплава річки Золота Липа та її приток. Це знижена рівнина, шириною до 500-800 м.

За характером рельєфу і крутизною схилів на території землекористування виявлено таке розподілення земель : на площах крутизною схилів 0-1⁰ знаходиться 742.8 га, на площах з крутизною 1-2⁰ -

493,7 га, 2-3^о - 632,1 га, 3-5^о - 678,7 га, 5-7^о - 401,0 га, 7-10^о - 182,9 га, 10-15^о - 72,8 га, та 15^о - 71,9 га.[11]

1.3. Геологічна будова та ґрунтоутворні породи

Згідно з тектонічним районуванням території України Гологоро-Кременецьке горбогір'я розташоване в південно-західній частині Східно-Європейської платформи, у західній частині геоструктурної області Волино-Подільської плити; крайня західна частина приурочена до Галицько-Волинської западини [5].

Четвертинні відклади утворюють майже суцільний покрив потужністю 20–25 м і більше. Їх немає лише на крутих денудаційних ділянках схилів горбогір'я. Відклади належать до різних генетичних типів і дуже строкаті за літологічним складом. За віком утворення їх поділяють на нижньо-, середньо-, верхньоплейстоценові та голоценові. Виражені комплексом континентальних утворень елювіального, делювіального, алювіального та інших генетичних типів [7].

Делювіальні та пролювіальні лесоподібні відклади вирізняються шаруватістю вздовж схилу, містять прошарки і включення грубозернистого матеріалу. Це суглинки жовтувато-палевого кольору, макропористі, з вертикальною тріщинуватістю.

Щільність будови лесоподібних суглинків коливається в межах від 1,49 до 1,75 г/см³, щільність твердої фази – 2,61–2,62 г/см³. Загальна шпаруватість становить 33–43 %. Число пластичності змінюється від 4,3 у делювіальних лесоподібних суглинках до 12,5 у відкладах пролювіального походження [7]

Потужність лесоподібних відкладів становить переважно 5–6 м, які збільшуються у східному напрямі (10–12 м поблизу Кременця). Вверх по схилу їхня потужність різко зменшується. Потужність горизонтів похованих ґрунтів (горохівського, дубнівського) не перевищує, як звичайно, 0,5–0,8 м [7]

Сучасні алювіальні відклади характерні для широких і часто заболочених заплавл Ікви, Вілії та інших річок, що дрениують північну частину

Поділля. Виражені вони русловими піщаними та заплавними супіщано-суглинистими утвореннями різної потужності.

Отже, домінуючими ґрунтоутворюючими породами на території Гологоро-Кременецького горбогір'я є лесоподібні суглинки, на яких сформувалися ясно-сірі та сірі лісові ґрунти, темно-сірі опідзолені ґрунти і чорноземи опідзолені. Сучасні відклади мають обмежене поширення, тому слугують материнськими породами лише на локальних ділянках. Однак, їхня строкатість та часта зміна у просторі спричинює неоднорідність ґрунтового покриву та веде до утворення літолого-диференційованих ґрунтових комбінацій.

1.4. Гідрогеологічні умови та умови зволоження ґрунтів

Відповідно до гідрогеологічного районування України територія Гологоро-Кременецького горбогір'я розташована в межах Волино-Подільського артезіанського басейну, в гідрогеологічних районах II порядку Волино-Подільської плити і Галицько-Волинської западини [5].

Водоносні горизонти Гологоро-Кременецького горбогір'я пов'язані як з осадовими, так і з кристалічними породами. Найпоширенішими є тріщинні води у верхньопротерозойських, кембрійських, девонських, кам'яновугільних та верхньокрейдових відкладах.

Через велику глибину залягання, незначні дебіти, високу мінералізацію підземні води верхнього протерозою та палеозою не мають практичного використання та не впливають на процеси формування СГП.

Води антропогенових відкладів використовують для водопостачання у сільській місцевості.

Завдяки високому рівню залягання, ґрунтові води інтенсивно впливають на процеси ґрунтоутворення, спричинюють перезволоження, оглеєння, заболочення ґрунтів, посилюючи тим самим строкатість ґрунтового покриву.

За характером водного живлення і ступенем зволоження всі ґрунти господарства з врахуванням їх генезису, гранулометричного складу ґрунтоутворюючих порід поділяють на 5 груп.

До першої групи автоморфні вододільні та схиліві нормально зволожені неоглеєні ґрунти, які зволожуються за рахунок атмосферних опадів. Площа їх 183,4 га.

До другої групи віднесено напівгідроморфні вододільні і схиліві ґрунти зволожені глеюваті та поверхно-глеюваті, які мають промивний і періодично застійно-промивний характер водного режиму за рахунок вод атмосферних опадів, які затримуються в профілі ґрунтів у зв'язку з низькою їх фільтраційною здатністю. Площа їх 2656,7 га.

В третю групу входять гідроморфні перезволожені глейові ґрунти, які зволожуються водами атмосферних опадів і підґрунтовими водами. Площа 411,0 га.

В четверту групу – гідроморфні заболочені ґрунти низин, западин та річкових долин об'єднуються ґрунтові відміни надмірного зволоження при неглибокому заляганні рівня ґрунтових вод. Площа 25,5 га.

1.5. Рослинність

Згідно зі схемою геоботанічного районування України територія належить до Європейської широколистяно-лісової області, Східноєвропейської провінції, Західноукраїнської підпровінції, Кременецько-Хотинського округу, Гологоро-Вороняківського та Кременецького районів[4]

Природна рослинність представлена лісовими, лучними, степовими та болотними угрупованнями і займає приблизно третину площі горбогір'я. Ліси займають близько 35% площі; декілька відсотків припадає на луки та степи.

У розміщенні лісів є чітко виражена висотна закономірність: найбільш підвищені ділянки займають букові ліси, нижче поширені дубово-грабові і грабові, біля підніжжя схилів – дубові ліси.

Чагарники займають порівняно невеликі площі та представлені формаціями вишні степової, таволги середньої, терну колючого.

Степова рослинність збереглася фрагментарно. Її поширення залежить від експозиції схилів, едафічних умов та ступеня зволоження. Вона представлена різнотравно-типчаквою, різнотравно-типчаквою-осоковою формаціями. Формації келерії сизої та різнотравно-типчаквою-ковилові піщані поширені на сарматських пісках. До вапнякових скель і вапнякових осипищ приурочені формації типчини сизої та вівсюнца Бессера. На стрімких схилах, де немає суцільного рослинного покриву, ростуть поодинокі скельні види: вівсюнець пустельний, цибуля гірська, самосил передгірний та інші.

Розділ 2

Ґрунти території досліджень та їхнє поширення.

Згідно з природно-сільськогосподарським районуванням [1] територія Поморянської ТГ належить до Перемишлянського природно-сільськогосподарського району, Дністровсько-Західнобузького округу, Західної провінції лісостепової зони.

Таблиця 2.1

Фрагмент схеми природно- сільськогосподарського районування України[1]

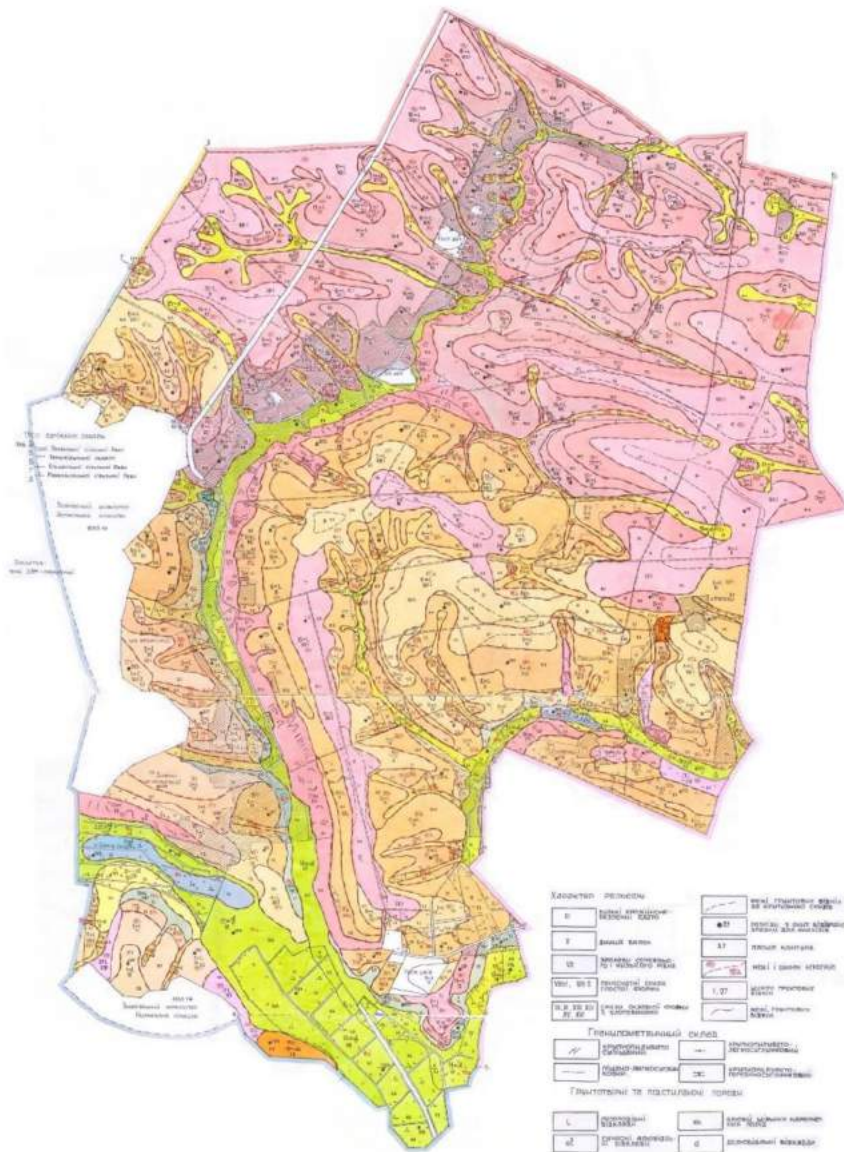
Природно-сільськогосподарські				Сільські та селищні ради
зона	провінція	округ	район	
Лісостепова	Лісостепова Західна	Дністровсько- Західнобузький	Перемишлянськ ий (04)	Полянська, Підлипецька, Підгайчиківська, Ремезівцівська, Словітська, Сновицька, Струтинська, Шпиколоська, смт Поморяни, Бібщанська, Коропецька, Гологірська, Жуківська, Колтівська, Вороняцька

За ґрунтово-географічним районуванням, розробленим викладачами кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів (2016 р.) [13], територія досліджень належить до Гологоро-Кременецького округу Розтоцько-Опільського краю широколистяно-лісової ґрунтово-біокліматичної зони ґрунтово-географічної країни Східно-європейська рівнина.

Ми вивчали ґрунти колишньої (за старим адміністративно-територіальним устроєм) Поморянської селищної ради. Площа ради сягала 6,521 км². До її складу входили такі населені пункти: смт Поморяни, с. Богутин, с. Загора, с. Кульби, с. Надільне, с. Торгів.

Найбільші площі в межах Поморянської селищної Ради Золочівського району Львівської області займають чорноземи та темно-сірі, сірі лісові ґрунти різного ступеня змитості. Також поширені дерново-карбонатні та гідроморфні ґрунти (табл. 2.1, рис. 2.1).

Умовні позначення

Широта агровироб	Назва агропромислових груп ґрунтів	Кількість ґрунтів	Загальна площа	Відсоток загальної площі	
37г	Сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 2)	III 2-3 IV 2-3	10,2 30,4	—	
38г	Сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 3)	III 2-3 IV 2-3	5,4 85,6	—	
39г	Сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 3)	III 5-5 IV 5-7	12,4 17,3	—	
45г	Червоно-опідзолені глейові дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 1)	VI 0-1 VII 1-2	54,9 25,7	—	
47г	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 4)	III 0-1 IV 1-2	2,4 26,6	—	
47д	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 5)	III 0-1 IV 0-3	8,1 2,6	—	
48г	Червоно-опідзолені глейові дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 13)	VI 0-1 VII 0-3	21,5 228,1	—	
49г	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 9)	III 2-3 IV 2-3	2,5 58,8	—	
49д	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 9)	III 3-3 IV 3-3	14,5 9,8	—	
50г	Червоно-опідзолені глейові дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 14)	VI 3-3 VII 3-3	114,3 124,7	—	
50г	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 4)	III 2-3 IV 3-5	10,1 88,6	—	
50д	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 4)	III 2-3 IV 3-5	38,4 38,3	—	
51г	Червоно-опідзолені глейові дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 15)	VI 7-10 VII 10-15	107,6 48,5	—	
51г	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 10)	III 0-1 IV 0-1	1,3 11,8	—	
51д	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глейові (верхній шар) дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 11)	III 0-1 IV 0-1	1,3 11,8	—	
63г	Дерново-карбовані чорноземні дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 20)	XIII 5-7	9,9	—	
64д	Дерново-карбовані чорноземні дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 20)	XIII 5-7	6,0	—	
68д	Дерново-карбовані чорноземні дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 20)	XIII 1-2	52,5	12	
141 б	Дерново-карбовані чорноземні дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 20)	V 0-1	1,3	—	
146	Дерново-карбовані чорноземні дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 20)	VII 0-1	23,7	15,8	
175г	Дерново-карбовані чорноземні дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 20)	V 0-1	86,6	—	
181г	Дерново-карбовані чорноземні дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 20)	VI 0-1	60,2	9,5	
181д	Дерново-карбовані чорноземні дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 20)	VI 0-1	308,2	146,5	
200г	Опідзолені глейові дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 11)	V 0-1	180,6	—	
205	Зимні та весняні ґрунти дерново-гігросилікатні ґрунти на лесових висхідних схилах (шлях 21)	XIV 7-10 XV 10-15	66,1 24,3	—	
217	Високий парів (шлях 20)	XIV 7-10 XV 10-15	71,9	—	
				Разом	148,4
				Разом обстежено:	3276,1
				з них агропромислових ґрунтів:	332,0
				Морозостійких:	1058,2
				Всього земель в обстеженні:	4334,3

Рис. 2.1 Картохема агровиробничих груп ґрунтів Поморянської селищної ради Золочівського району Львівської області (за матеріалами ґрунтових обстежень НДЛ-50, 1994 року)

Таблиця 2.1

Номенклатурний список ґрунтів Поморянської селищної ради
Золочівського району Львівської області
(за старим адміністративним устроєм)

Шифр ґрунту	Назва ґрунту	Гранулометричний склад	Ґрунтоутворна порода	Площа, га	
1 L	Сірі лісові поверхнево-глеюваті	Крупнопилувато-легкосуглинкові	Лесоподібні відклади	40,6	
2 L	Сірі лісові поверхнево-глеюваті середньозмиті			95,2	
3 L	Сірі лісові поверхнево-глеюваті сильнозмиті			-//-	29,7
4 L	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глеюваті			-//-	49,5
5 L	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глеюваті слабозмиті			-//-	67,4
6 L	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глеюваті слабозмиті з плямами середньозмитих 30%-50%	-//-	198,9		
7 L	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глеюваті середньозмиті з плямами сильнозмитих 30%-50%	-//-	112,6		
8 L	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глеюваті	Крупнопилувато-середньосуглинкові		116,2	
9 L	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глеюваті слабозмиті			86,3	
10 L	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глеюваті середньозмиті			195,0	
11 L	Темно-сірі опідзолені поверхнево-глеюваті сильнозмиті			141,6	
12 L	Чорноземи опідзолені глеюваті			Крупнопилувато-легкосуглинкові	
13 L	Чорноземи опідзолені глеюваті слабозмиті	305,1			
14 L	Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті	124,7			
15 L	Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті з плямами слабозмитих 30%-50%	134,0			
16 L	Чорноземи опідзолені глеюваті сильнозмиті	292,0			
17 L	Опідзолені глеюваті намиті	-	Делювіальні відклади	130,6	
18 L	Лучно-чорноземні	Крупнопилувато-середньосуглинкові	Лесоподібні відклади	57,5	
19 ек	Дерново-карбонатні	Піщано-легкосуглинкові	Елювій щільних карбонатних порід	9,9	
20 ек	Дерново-карбонатні середньозмиті	Крупнопилувато-середньосуглинкові		2,0	
21 ал	Дерново глибокі глейові карбонатні	Піщано-легкосуглинкові	Сучасний елювій	20,2	
22 ал/т	Лучні глейоваті карбонатні	Крупнопилувато-середньосуглинкові	Сучасний елювій підстелений з глибини 0,5-10м торфом	160,5	
23 д	Лучні глейові намиті	Крупнопилувато-легкосуглинкові	Делювіальні відклади	86,6	
24 ал	Лучні глейоваті карбонатні намиті	Крупнопилувато-середньосуглинкові	Сучасний елювій	143,7	
25 д	Лучно-болотні карбонатні	Крупнопилувато-супіщані	Делювіальні відклади	1,3	
26 ал	Торфовища низинні мілкі осокові добре розкладені карбонатні глибокопоховані осушені	-	Сучасний елювій	23,7	
27 L	Змиті та розмиті ґрунти ярів	-	Лесоподібні відклади	26,1	
28	Виходи порід		Лесоподібні відклади, елювій щільних карбон. порід	145,4	

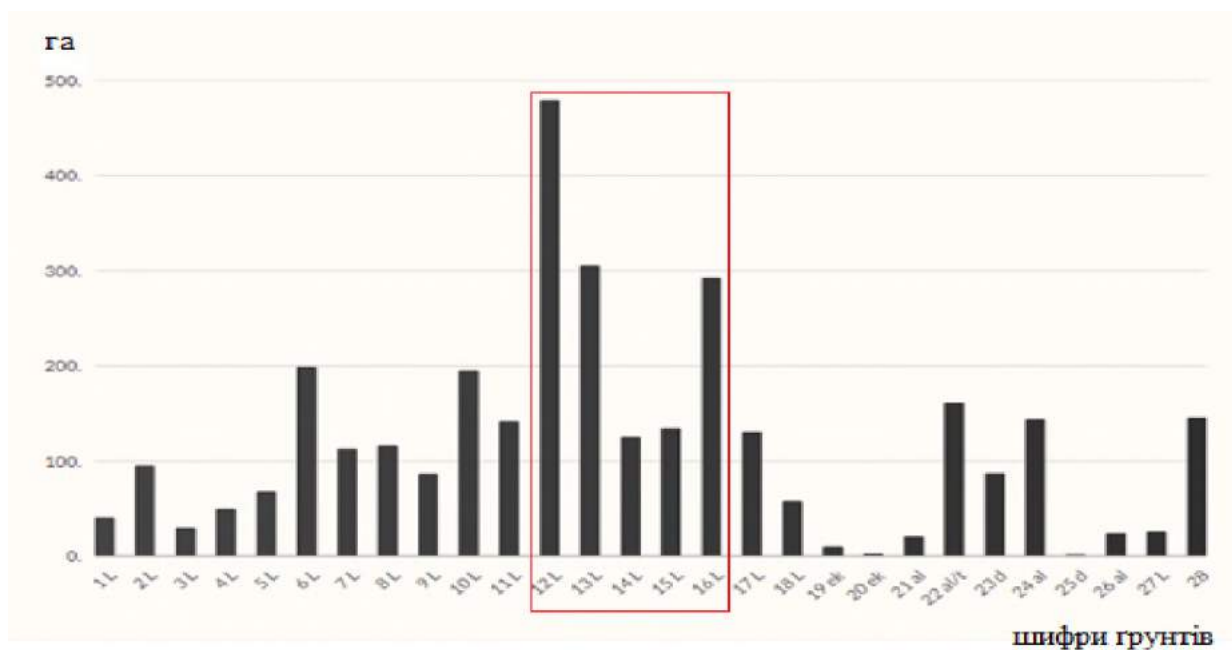

Рис. 2.1. Площі ґрунтів Поморянської ТГ Золочівського району Львівської області (назви ґрунтів наведені у табл. 2.1)

Розділ 3

Властивості чорноземів території досліджень

На території Поморянської селищної ради поширений підтип чорноземів – чорноземи опідзолені (попелясті) глеюваті.

Чорноземи опідзолені в порівнянні з темно-сірими опідзоленими ґрунтами характеризуються інтенсивнішою і глибшою гумусованістю та менш виявленими ознаками опідзолення (лесиважу). Ці ґрунти глибоко і добре гумусовані. Порівняно з сірими лісовими ґрунтами чорноземи опідзолені мають значно кращі фізичні властивості; відсутність дуже щільного ілювіального горизонту створює значно кращий водно-повітряний режим, ґрунти менше запливають, структура більш водостійка.

У морфологічній будові цих ґрунтів, особливо в нижній частині профілю, проявляються ознаки оглеєння, що пов'язані з застійно-промивним типом водного режиму та двочленністю ґрунотворних і підстилаючих порід (лесоподібні відклади підстиляються з глибини 2-5 м щільними карбонатними породами).

Загальна будова профілю глеюватих ґрунтів така ж, як і в неоглеєних аналогів. Різниця полягає в оглеєнні нижньої частини ґрунтового профілю. Оглеєння проявляється у вигляді марганцево-залізистих пунктацій, бобовин, сизо-оливкових плям.

Внаслідок оглеєння описані ґрунти мають дещо погіршені водно-фізичні властивості, більш ущільнені, мають меншу шпаруватість і водопроникність, пізніше досягають стану фізичної стиглості.

Чорноземи займають 1335 га Поморянської селищної ради (41% обстежених площ ради), 64% з яких зазнали різного ступеня змитості (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Площі чорноземів Поморянської селищної ради Золочівського району
Львівської області

Шифр ґрунту	Назва ґрунту	Площа, га	% від площі чорноземів С/р
12 L	Чорноземи опідзолені глеюваті	479,2	36
13 L	Чорноземи опідзолені глеюваті слабозмиті	305,1	23
14 L	Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті	124,7	9
15 L	Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті з плямами слабозмитих 30-50%	134,0	10
16 L	Чорноземи опідзолені глеюваті сильнозмиті	292,0	22
	<i>Всього</i>	<i>1335,0</i>	<i>100</i>

Розглянемо властивості чорноземів опідзолених глеюватих, сформованих на плакорах, а також різного ступеня змитості.

За гранулометричним складом усі чорноземи території крупнопилювато- легкосуглинкові.

Чорноземи опідзолені глеюваті крупнопилювато-легкосуглинкові на лесоподібних відкладах /шифр 12/

Займають площу 479,2 га, приурочені до вузьких ерозійно-небезпечних плато крутизною 0-1⁰ та схилів простої та складної форми крутизною 1-2⁰[11].

Для характеристики профілю цих ґрунтів наводимо опис розрізу 21, закладеного на захід від с. Богутин.

Рельєф – вузьке ерозійно-небезпечне плато, крутизною 0-1⁰. Угіддя – рілля. Глибина розрізу 175 см. Від хлоридної кислоти закипає з 149 см.

Ґрунт: чорнозем опідзолений глеюватий крупнопилювато-легкосуглинковий на лесоподібних суглинках.

Не ор гумусове-елювіальний, орний, темно-сірий, порохувато-грудкуватої структури, крупнопилювато-легкосуглинковий, свіжий, слабоущільнений, корінці рослин, перехід різкий по глибині оранки;

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чорноземи опідзолені глеюваті крупнопилувато-лекосуглинкові /шриффт 12/									
21	0-30	2,7		13,6	56,8	8,4	7,6	13,6	29,6
	46-56	3,0		13,6	56,4	8,8	5,6	15,6	30,0
	78-88	2,6		13,6	57,6	6,4	5,6	16,8	28,8
	121-131	2,3		12,8	62,4	4,0	5,6	15,2	24,8
	165-175	3,2		14,4	52,4	12,4	6,4	14,4	33,2
113	0-33	2,8		14,8	56,0	8,4	3,6	17,2	29,2
	34-45	3,0		14,8	55,6	10,0	3,6	16,6	29,6
	51-61	2,6		14,0	58,8	10,4	7,2	9,6	27,2
	85-95	2,4		27,2	47,2	11,2	7,2	7,2	25,6
	114-124	3,0		15,6	52,0	10,0	8,4	14,0	32,4
	167-177	3,1		13,6	52,8	7,6	4,4	21,6	33,6
Чорноземи опідзолені глеюваті слабозмиті крупнопилувато-легкосуглинкові /шифр 13/									
141	0-30	2,9		15,2	55,0	10,2	6,8	12,8	29,8
	36-46	3,0		35,6	34,4	7,6	7,2	15,2	30,0
333	0-30	2,6		19,8	51,8	8,4	8,4	11,6	28,4
	39-49	2,7		23,6	48,8	9,2	10,8	7,6	27,6
Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті крупнопилувато-середньосуглинкові /шриффт 14/									
175	0-30	3,1		12,6	58,4	14,2	8,4	10,8	29,6
	30-40	3,0		11,2	57,6	12,4	8,4	12,4	31,2
	48-58	3,2		11,6	54,8	10,4	9,6	13,6	33,6
343	0-30	2,5		16,8	56,8	7,2	12,4	6,8	26,4
	45-55	2,6		17,2	56,0	6,8	8,4	11,6	26,8
	71-81	2,8		10,0	61,6	11,6	4,4	12,4	28,4
	107-117	3,0		15,2	53,6	9,6	2,8	18,8	31,2
	167-177	3,1		19,2	50,4	7,2	7,2	16,0	30,4
477	0-30	3,1		13,6	57,2	10,2	9,8	9,2	29,2
	30-47	3,0		14,4	54,0	8,8	12,8	10,0	31,6
	56-66	3,1		24,4	43,6	8,8	8,0	15,2	32,0
	88-98	3,3		16,8	49,2	9,6	7,6	16,6	34,0
	125-135	3,1		15,2	52,8	10,4	6,0	15,6	32,0
	160-170	2,9		20,8	48,8	7,2	8,8	14,4	30,4
Чорноземи опідзолені глеюваті сильнозмиті крупнопилувато-легкосуглинкові /шифр16/									
51	0-30	2,6		16,4	54,0	10,8	6,0	12,8	29,6
77	0-32	2,5		14,4	56,8	7,6	3,6	17,6	28,8
119	0-30	2,7		18,4	52,0	9,2	5,6	14,8	29,6

Серед гранулометричних фракцій переважає грубий пил – 54,0-60,0%.

Вміст фракцій дрібного піску коливається в межах 10,7-18,0 %.

Вміст гумусу в орному шарі становить 2,9-4,2%, в горизонті НРi – 1,2-2,6% (табл. 3.3). Вміст валового азоту в гумусовому горизонті становить 0,15-0,21%.

Сума ввібраних основ в орному шарі дорівнює 8,8-32,8 ммоль на 100 г ґрунту. Серед ввібраних основ домінує кальцій.

Гідролітична кислотність коливається в межах 0,9-10,3 ммоль на 100 г ґрунту. Ступінь насичення основами в орному шарі коливається від низького до високого і становить 64,6 - 97,3%. Реакція ґрунтового розчину в орному шарі коливається від середньо-кислої до слаболужної, величина рН сол. розчину становить 4,9-6,9.

Забезпечення ґрунтів рухомими формами фосфору коливається від низького до високого (5,2-29,4 мг на 100 г ґрунту), але в основному, переважає середнє забезпечення. Уміст обмінного калію коливається від низького до високого (7,9-27,4 мг на 100г ґрунту).

ґрунти придатні для вирощування всіх районованих культур, належать до агрогрупи 45 г. Середній бал бонітету ріллі з врахуванням екологічного коефіцієнту – 37.

Таблиця 3.3

Фізико-хімічні властивості чорноземів опідзолених глеюватих Поморянської селищної ради Золочівського району Львівської області

Генетичні горизонти	Глибина відбору зразків, см	Величина рН		Вміст гумусу, %	Ввібрані катіони		Гідролітична кислотність	Ступінь насичення основами, %	% N C	Азот	P ₂ O ₃	K ₂ O
		сол.	вод.		Ca ²⁺	Mg ²⁺						
		ммоль / 100 г ґрунту										
Чорноземи опідзолені глеюваті крупнопилувато-легкосуглинкові /шрифт 12/												
21	0-30	5,6		4,2	24,8	6,0	6,6	82,3	11,6	0,21	17,6	13,2
	46-56	5,1		2,5	18,0	3,1	8,4	70,7				
	78-88	4,9		1,2	16,4	3,6	5,8	77,5				
	124-131	4,8		0,9	17,2	4,4	4,4	83,1				
113	0-33	4,9		3,1	16,4	2,4	10,3	64,6	12,0	0,15	5,2	11,3
	34-45	5,5		3,3	18,4	4,8	8,4	73,8				
	51-62	4,8		2,7	15,6	4,4	10,0	66,7				
	85-95	4,7		2,6	12,4	3,0	7,9	67,5				
	114-124	4,5		0,5	15,2	3,2	5,2	78,0				
175	0-30	6,4		3,3	21,6	5,2	4,9	84,5	11,3	0,17	17,6	15,8
	30-40	6,3		2,1	22,4	5,6	5,2	84,3				
	48-88	5,7		1,5	20,4	4,0	4,9	83,0				
213	0-30	6,9		4,2	27,6	5,2	1,9	94,7	12,2	0,30	1,5	22,6
235	0-30	6,1		3,4	20,4	2,8	4,2	84,7	11,6	0,17	8,3	20,1
	30-49	6,3		3,2	22,8	5,3	8,2	77,3				

	58-68	5,1		2,7	18,8	4,8		7,5	75,9	11,3	0,17	6,8	12,0
343	0-30	5,6		3,3	20,0	4,4		7,2	77,2				
	45-55	5,3		2,7	20,4	4,4		7,2	86,1				
	71-81	6,5		2,2	16,6	3,6		3,3					
357	0-30	6,7		3,3	25,6	5,6		3,8	89,1	12,0	0,16	6,7	7,9
373	0-30	5,6		3,6	23,6	6,8		9,8	75,6	11,6	0,18	8,5	8,9
	43-53	5,6		2,6	22,8	6,0		6,6	91,3				
	67-77	5,7		2,4	23,2	5,6		4,2	87,3				
397	0-30	5,5		3,3	22,4	5,6		5,1	94,6	11,3	0,17	10,9	7,9
Чорноземи опідзолені глеюваті слабозмиті крупнопилувато-легкосуглинкові /шифр 13/													
141	0-30	5,1		3,0	21,2	5,2		7,7	77,4	10,9	0,16	41,0	9,6
	36-46	5,2		2,6	20,8	5,6		5,4	83,0				
275	0-32	5,6		2,1	18,8	2,4		4,2	82,8	11,1	0,11	12,2	8,9
317	0-30	5,5		3,0	21,2	3,2		6,1	80,0	11,6	0,15	10,5	11,3
333	0-30	5,1		3,2	18,0	4,0		8,8	71,4	11,6	0,16	1,5	5,3
	39-49	5,4		3,0	20,0	3,6		5,6	80,8			9,6	8,9
399	0-30	5,9		2,1	23,2	5,6		5,2	84,7	10,6	0,17	10,0	10,6
	33-43	5,7		2,6	22,0	2,0		4,7	83,6				
411	0-30	6,6		3,4	31,6	5,2		1,7	95,6	11,0	0,18	89,6	65,4
	37-47	6,6		2,7	26,4	6,8		1,7	95,1				
Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті крупнопилувато-легкосуглинкові /шифр 14/													
39	0-30	5,9		2,8	22,0	4,0		4,9	84,1	11,6	0,14	14,5	8,3
	30-40	5,4		2,2	20,8	3,2		5,2	82,2			7,8	7,9
	54-65	5,1		1,7	18,8	5,6		5,1	82,7				
69	0-30	6,0		2,5	21,2	3,6		4,7	82,7	12,1	0,12	16,4	12,0
	30-35	6,0		1,8	18,0	3,2		4,2	84,1				
149	0-29	4,9		2,3	19,6	4,0		7,0	77,1	11,1	0,12	6,1	10,6
	31-41	5,1		1,6	20,4	6,0		5,2	83,5				
369	0-30	6,3		2,1	24,8	5,2		4,0	88,2	7,6	0,16	23,8	15,8
401	0-30	5,3		2,3	21,6	4,8		6,8	79,5	8,3	0,16	4,1	8,9
	45-55	5,1		1,5	20,4	3,6		5,9	80,2				
413	0-30	5,8		2,2	24,4	4,8		6,8	81,1	8,0	0,16	9,4	8,9
	32-42	5,8		2,0	25,2	5,2		2,8	88,9				
Чорноземи опідзолені глеюваті сильозмиті крупнопилувато-легкосуглинкові /шифр 16/													
77	0-32	5,1		1,7	19,6	5,2		7,2	77,5	11,2	0,19	10,6	22,3
	40-50	6,3		1,5	20,0	5,2		3,7	87,2				
119	0-30	5,5		2,1	18,4	3,2		7,2	75,0	8,1	0,15	7,2	14,2
161	0-28	6,2		2,1	24,0	4,0		1,9	93,6	8,2	0,11	7,3	7,9
	28-38	6,2		2,0	18,8	1,6		2,4	89,5				
403	0-28	5,0		2,1	18,0	4,0		6,3	77,0 7	11,1	0,11	2,1	6,9
405	0-30	5,8		2,7	22,8	4,8		4,5	86,0	8,70	0,18	7,4	11,3
417	0-30	5,5		1,5	20,8	6,8		5,4	83,6	7,3	0,12	5,7	8,9
491	0-25	7,1		1,9	28,4	3,6				11,0	0,12	19,9	18,2

Чорноземи опідзолені глеюваті слабозмиті крупнопилувато-легкосуглинкові на лесоподібних відкладах /шифр ІЗ /

Займають площу 305,1 га, приурочені до односкатних схилів простої форми крутизною 2-3° і схилів складної форми з улоговинами крутизною 2-3° і 3-5° [11].

Будова профілю цих ґрунтів така ж як і незмитих аналогів, проте внаслідок прояву ерозії у ґрунтах змито до половини гумусового горизонту. Верхній перехідний гумусовий горизонт в оранку не залучається або приорується його верхня частина.

За гранулометричним складом ґрунти крупнопилувато-легкосуглинкові. Вміст фракцій фізичної глини в орному шарі становить 27,6-29,8%, а мулу 6,8-16,0% (табл. 3.2). Серед гранулометричних фракцій переважає грубий пил (51,8-62,0%). Вміст фракцій дрібного піску в орному шарі становить 9,6-19,8%.

Згідно даних аналізів, вміст гумусу в орному шарі коливається в межах 2,1-3,9%. Вміст валового азоту в орному шарі коливається в межах 0,11-0,20%.

Гідролітична кислотність коливається в межах 1,0-7,7 ммоль на 100 г ґрунту. Ступінь насичення основами в орному шарі – від низького до високого (71,4-95,1%). Реакція ґрунтового розчину в орному шарі середньокисла-слаболужна, величина рН сольового становить 4,9-6,9.

Забезпечення ґрунтів рухомими формами фосфору й обмінного калію коливається від дуже низького до високого (1,5-89,6 і 5,3-65,4 мг на 100 г ґрунту, відповідно).

Ґрунти 49 г агрогрупи. Середній бал загального бонітету ріллі з врахуванням екологічного коефіцієнту – 28.

Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті крупнопилувато-легкосуглинкові на лесоподібних відкладах / шифр 14 /

Займають площу 124,7 га, приурочені до схилів складної форми з улоговинами крутизною 3-5 – 5-7° [11].

У чорноземів середньозмитих гумусовий горизонт змитий більше, ніж на половину, в оранку інтенсивно залучається верхній перехідний горизонт

Нрі . Орний шар має бурий відтінок. Продуктивність ґрунтів на 15-40% менша, ніж незмитих.

Вміст фракцій фізичної глини в орному шарі складає 24,4-29,6%, а мулу 8,4-16,8%, серед фракцій переважає грубий пил (52,8-60,4%).

Вміст гумусу в орному шарі низький і становить 2,1-2,8% (табл. 3.3). Вниз по профілю вміст гумусу поступово зменшується і в горизонті Нр становить 1,6-2,2%, а в горизонті НРі - 1,5-1,7%.

Кількість валового азоту в орному шарі складає 0,12-0,19%. Сума ввібраних основ в орному шарі дорівнює 21,2-30,4 ммоль на 100 г ґрунту. Серед ввібраних основ переважає кальцій.

Гідролітична кислотність в орному шарі становить 4,0-10,8 ммоль на 100 г ґрунту. Ступінь насичення основами середній і складає 77,1 - 84,1%.

Реакція ґрунтового розчину в орному шарі середньоокисла - нейтральна, величина рН водного дорівнює 4,9-6,3.

Уміст рухомого фосфору коливається від низького до високого (4,1-23,8 мг на 100 г ґрунту), а обмінного калію – від низького до підвищеного (7,2-15,8 мг на 100 г ґрунту).

Ґрунти використовуються в ґрунтозахисних сівозмінах, належать до агрогрупи 50 г. Середній бал загального бонітету ріллі з врахуванням екологічного коефіцієнту – 16.

Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті з плямами сильнозмитих 30-50% крупнопиловато-легкосуглинкові на лесоподібних відкладах /шифр 15/

Займають площу 134,0 га, поширені на схилах крутизною 3-5° і 5-7° різної експозиції з добре вираженим мікрорельєфом [11].

За будовою профілю і морфологічними особливостями ґрунти подібні до описаних вище, відрізняються змитістю всього гумусового-елювіального горизонту а у сильнозмитих на поверхню виходить нижня частина перехідного горизонту /Нрі/, або верхня частина НРі. Це добре помітно на

свіжорозораних площах (буре забарвлення). За гранулометричним складом ґрунти крупнопилувато-легкосуглинкові.

Орний шар слабо оструктурений, запливає під час дощів, розмивається стічними водами. Ґрунти відносно мало забезпечені гумусом, якого в орному шарі містять 2,0-2,1%. Забезпеченість поживними речовинами висока. Рухомого фосфору містять 17 6-25,0 мг, обмінного калію – 18,2-22,3 мг на 100 г ґрунту.

Вміст валового азоту в орному шарі становить 0,11-0,16%. Реакція ґрунтового розчину нейтральна. Ґрунти насичені основами. У ввібраному комплексі ґрунтів сума ввібраних основ 24,8-29,2 ммоль на 100 г ґрунту, гідролітична кислотність – 2,4-2,8 ммоль на 100 г ґрунту. Ступінь насичення основами високий (89,9-92,4%).

Ці ґрунти рекомендують використовувати переважно в ґрунтозахисних сівозмінах. Агровиробнича група цих ґрунтів 51 г. Загальний середній бал бонітету ріллі з врахуванням екологічного коефіцієнту – 11.

Чорноземи опідзолені глеюваті сильнозмиті крупнопилувато-легкосуглинкові на лесоподібних відкладах /шифр І6/

Займають площу 292,6 га, приурочені до схилів складної форми з улоговинами крутизною 3-5°, 5-7°, 7-10°, 10-15°. Внаслідок прояву ерозії сильного ступеня, у цих ґрунтах змито більше половини горизонту Нрі, в оранку залучається нижній перехідний горизонт НРі або верхня частина горизонту Рhi. Орний шар має сірувато-бурий колір [11].

Вміст фракцій фізичної глини в орному шарі становить 28,0-29,6%, а вміст мулу 9,6-17,6%/ Серед фракцій домінує грубий пил (52,0-62,8%) [11].

Вміст гумусу в орному шарі становить 1,5-2,1%, на присадибних ділянках – 2,5-2,7%. Вміст валового азоту в орному шарі становить 0,10-0,18%[11].

Гідролітична кислотність в орному шарі становить 0,9-7,2 ммоль на 100 г ґрунту. Ступінь насичення основами високий. Реакція ґрунтового розчину в

орному шарі слабокисла-слаболужна, величина рН сол. становить 5,0-7,1. З глибиною лужність середовища збільшується [11].

Забезпечення ґрунтів рухомими формами фосфору дуже низька-підвищена (2,1-19,9 мг, а обмінного калію середня – висока (8,9- 22,3 мг/100 г ґрунту).

Це ґрунти 51 г агро виробничої групи. Середній бал загального бонітету ріллі з врахуванням екологічного коефіцієнту – 11.

Ґрунти використовуються в ґрунтозахисних сівозмінах, а на схилах більше 7° - під залуження.

У табл. 3.4 наведені значення, які демонструють вплив водної ерозії на деякі фізико-хімічні властивості верхнього (0-30 см) шару чорноземів опідзолених глеуватих територій дослідження.

Таблиця 3.4

Порівняння фізико-хімічних властивостей чорноземів опідзолених глеуватих різного ступеня змитості Поморянської селищної ради Золочівського району Львівської області (в шарі 0 – 30 см)

Величина рН сол.	Вміст гумусу, %	Ввібрані катіони		Гідролітична кислотність	Ступінь насичення основами, %						
		Ca ²⁺	Mg ²⁺								
ммоль / 100 г ґрунту											
незмиті (плакорні)											
5,6	5,9*	4,2	3,5	24,8	22,5	6,0	4,9	6,6	6,0	82,3	83,0
4,9		3,1		16,4		2,4		10,3		64,6	
6,4		3,3		21,6		5,2		4,9		84,5	
6,9		4,2		27,6		5,2		1,9		94,7	
6,1		3,4		20,4		2,8		4,2		84,7	
5,6		3,3		20,0		4,4		7,2		77,2	
6,7		3,3		25,6		5,6		3,8		89,1	
5,6		3,6		23,6		6,8		9,8		75,6	
5,5		3,3		22,4		5,6		5,1		94,6	
слабозмиті											
5,1	5,6	3,0	2,8	21,2	22,3	5,2	4,3	7,7	5,6	77,4	82,0
5,6		2,1		18,8		2,4		4,2		82,8	
5,5		3,0		21,2		3,2		6,1		80,0	
5,1		3,2		18,0		4,0		8,8		71,4	
5,9		2,1		23,2		5,6		5,2		84,7	
6,6		3,4		31,6		5,2		1,7		95,6	
середньозмиті											
5,9	5,7	2,8	2,4	22,0	22,3	4,0	4,4	4,9	5,7	84,1	82,1
6,0		2,5		21,2		3,6		4,7		82,7	

4,9		2,3		19,6		4,0		7,0		77,1	
6,3		2,1		24,8		5,2		4,0		88,2	
5,3		2,3		21,6		4,8		6,8		79,5	
5,8		2,2		24,4		4,8		6,8		81,1	
СИЛЬНОЗМИТІ											
5,1		1,7		19,6		5,2		7,2		77,5	
5,5		2,1		18,4		3,2		7,2		75,0	
6,2		2,1		24,0		4,0		1,9		93,6	
5,0	5,7	2,1	2,0	18,0	21,7	4,0	4,5	6,3	5,4	77,07	82,0
5,8		2,7		22,8		4,8		4,5		86,0	
5,5		1,5		20,8		6,8		5,4		83,6	
7,1		1,9		28,4		3,6					

Примітка * - середнє арифметичне значення

Процеси водної ерозії найбільше вплинули на вміст гумусу в шарі 0-30 см чорноземів опідзолених території досліджень (табл. 3.4). Якщо прийняти вміст гумусу в плакорних чорноземах цієї території за 100%, то у слабозмитих видах він знизився на 20%, середньозмитих – 32%, на сильнозмитих – на 43%. [11].

Висновки.

Проходячи практику ми зібрали дані для курсової роботи, об'єктом дослідження – чорноземи Поморянської селищної ради Золочівського району Львівської області. Дослідивши чорноземи Поморянської територіальної громади, ми дійшли таких висновків.

Найбільші площі в межах Поморянської селищної Ради Золочівського району Львівської області займають чорноземи та темно-сірі, сірі лісові ґрунти різного ступеня змитості.

Чорноземи опідзолені глеюваті - 479,2 га.

Чорноземи опідзолені глеюваті слабозмиті - 305,1 га.

Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті – 124,7 га.

Чорноземи опідзолені глеюваті середньозмиті з плямами слабозмитих 30%-50% - 134,0 га.

Чорноземи опідзолені глеюваті сильнозмиті – 292,0 га.

Чорноземи займають 1335 га Поморянської селищної ради (41% обстежених площ ради), 64% з яких зазнали різного ступеня змитості

Процеси водної ерозії найбільше вплинули на вміст гумусу в шарі 0-30 см чорноземів опідзолених території досліджень. Так, вміст гумусу в слабозмитих видах знизився на 20%, середньозмитих – 32%, сильнозмитих – 43% у порівнянні з плакорними чорноземи.

Отже, Поморянська територіальна громада багата на родуючий чорнозем, на цих ґрунтах поширена водна ерозія через крутизну схилів яка присутня на цій території.

Список літератури

1. Агрокліматичний довідник України. К.: Урожай, 2006. 512 с.
2. Білик Г. І., Голубець М. А. Принципи геоботанічного районування Української РСР // Геоботанічне районування Української РСР. К.: Наукова думка, 1977. С. 9–16.
3. Водний ресурс України: сучасний стан та проблеми використання / І. М. Дудар, О. В. Кушнір, С. В. Яковлева та ін. К.: Аграр Медіа Груп, 2013. 336 с.
4. Гаськевич О. В., Позняк С. П. Структура ґрунтового покриву Гологоро-Кременецького горбогір'я. Львів: Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. 208 с.
5. Ґрунти Львівської області: колективна монографія / за ред. С. П. Позняка. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 424 с.
6. Загальне геоморфологічне районування території України / [Палієнко В.П., Барщевський Н.Е., Бортник С.Ю. та ін.]. // Український географічний журнал. Київ, 2004. №1. С. 3-11.
7. Кіт М.Г. Морфологія ґрунтів. Основи теорії і практикум: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 232с.
8. Папіш Ігор. Чорноземи на лесових породах Західноукраїнського краю: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 326 с.
9. Позняк С. П., Красеха Є. Н. Чинники ґрунтоутворення. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 400 с.
10. Природа Украинской ССР. Климат / В. Н. Бабиченко, М. Б. Барабаш, К. Т. Логвинов и др. Киев: Наукова думка, 1984. 232 с.
11. Технічний звіт по коректуванню матеріалів крупномасштабного обстеження ґрунтів Поморянської селищної ради Золочівського району Львівської області. Львів, 1994. 69 с.

12. Удосконалена схема фізико-географічного районування України [О. М. Маринич, Г. О. Пархоменко, О. М. Петренко, П. Г. Шищенко] // Український географічний журнал. К., 2003. № 1.
13. Цись П. М. Деякі проблеми неотектоніки західних областей Української РСР / Географічний збірник Львівського ун-ту. 1959. Вип. 5. С. 83–94. Агрокліматичний довідник України. К.: Урожай, 2006. 512 с.

Відгук
на курсову роботу студента 3 курсу
кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів географічного факультету
спеціальності 103 Ґрунтознавство та експертна оцінка земель
Пуківського Назара Ігоровича
«Чорноземи Поморянської територіальної громади
Золочівського району Львівської області»

Для написання курсової роботи Пуківський Назар опрацював ряд літературних джерел, вивчив природні умови території Поморянської ТГ Львівської області, проаналізував результати попередніх досліджень ґрунтів Поморянської селищної ради Золочівського району.

У межах Поморянської селищної ради чорноземи займають найбільшу площу, поширені чорноземи попелясті (опідзолені). Проблемою ґрунтів цього регіону є розвиток водної ерозії.

Перед студентом ставилися завдання вивчити умови формування чорноземів опідзолених оглеєних території досліджень, за картографічними джерелами вивчити поширення цих ґрунтів на території. Основні завдання стосувалися опрацювання матеріалів щодо морфологічної будови цих ґрунтів, їхніх фізичних і фізико-хімічних властивостей. Увагу приділили впливу ерозії на властивості чорноземів опідзолених території досліджень.

Вважаємо, що студент справився із завданнями, які ставилися перед ним. Курсова робота Пуківського Назара Ігоровича «Чорноземи Поморянської територіальної громади Золочівського району Львівської області» допускається до захисту перед комісією.

Науковий керівник роботи,
доцентка кафедри ґрунтознавства
і географії ґрунтів

Галина Іванюк

РЕЦЕНЗІЯ

на курсову роботу студента 3 курсу
кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів географічного факультету
спеціальності 103 Ґрунтознавство та експертна оцінка земель
Пуківського Назара Ігоровича
«Чорноземи Поморянської територіальної громади
Золочівського району Львівської області»

Курсова робота Пуківського Назара складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел (13 позицій). Загальний обсяг роботи становить 29 сторінок. Структура роботи побудована логічно, розкриває зміст запропонованої теми. У вступній частині сформульовано об'єкт і предмет досліджень, мета й основні завдання.

Перший розділ стосується характеристики природніх умов Поморянської територіальної громади Львівської області.

У розділі 2 описані ґрунти території досліджень і їхнє поширення, визначене положення території у схемах природно-сільськогосподарського та ґрунтово-географічного районувань.

Розділ 3 присвячений опису властивостей (морфологічних, фізичних, фізико-хімічних) чорноземів опідзолених оглеєних нееродованих, а також різного ступеня змитості у межах Поморянської селищної ради Золочівського району.

До курсової роботи маємо такі зауваження та побажання:

1. У роботі є мовленнєві помилки.
2. Відсутній опис методики досліджень, лабораторних методів, результати яких представлені у 3 розділі.

Курсова робота Пуківського Назара Ігоровича «Чорноземи Поморянської територіальної громади Золочівського району Львівської області» допускається до захисту. За умови успішного захисту студент заслуговує на позитивну оцінку.

Рецензент
професор кафедри ґрунтознавства
і географії ґрунтів,

Папіш І. Я.